

ZGODNJA DANICA.

KATOLIŠK CERKVEN LIST.

„Danica“ izhaja vsak petek na celi pol, in velja po pošti za celo leto 4 gl. 60 kr., za pol leta 2 gl. 40 kr., za četert leta 1 gl. 30 kr. V tiskarnici sprejemana za celo 4 gl., za pol leta 2 gl., za četert leta 1 gl., ako zadene na ta dan psaznik, izide „Danica“ dan poprej.

Tečaj XXXIX.

V Ljubljani, 18. rožnika 1886.

List 25.

B o g.

(Po „Kat. Listu.“)

Čudno je, da se Platon, ki je malo prej tako navdušeno govoril o enem Bogu, že na koncu obrača naenkrat k „bogovom“ (malikom); iz tega bi se dalo sklepati, da se je bil vendar pogreznil v mnogoboštvo (malikovavstvo) svojega časa, in da je pod „lepoto službe božje“ razumeval službo malikov. Verjetno je, da je Platon le menil, da je oznanjujoč vero v enega Boga prav tako grešil, kakor Sokrat, ki je bil zavoljo tega kaznovan s smertjo. Ta nazor potrjuje Platon sam v pismu do Dionizija iz Sirakuz, v katerem piše: „So nekteri, ki me prosijo, naj jim pišem, katerim pa se odperito izreči ne morem. Zapomni si toraj, ona moja pisma, v katerih izrazujem resno svoje mnenje, se začenjajo z besedo „bogovi.“ Iz tega se vidi, da veliki Platon ni imel odločnosti Sokratove. Sokrat se ni obotavljal oznanjevati vere v enega Boga, nevidnega in večnega, po gimnazijah, očitnih shodih in zborih, po ulicah; on je to vero pričal tudi pred sodnijo, ter ni tajil, česar je bil tožen, namreč, da taji bogoslovce, da po tem takim pohujšuje mladino, zapeljuje ljudstvo, in zato je bil obsojen na smert.

Z Goetteovim vsklikom: „Kdo ga more imenovati in kdo spoznati“, se čudovito zлага mohamedanski orientalec Sádi, ki pravi: „Ljudje, o Bog, te ne merijo z mero, s katero se moraš meriti. Oni, kateri te góri v templju časté, spoznavajo to in pravijo: Mi te, o Bog, ne častimo spodobno. Oni povelečujajo sijajnost tvoje lepote, stermé in jecljajo: Mi te, o Bog, ne poznamo prav in popolnoma. In ko bi me kdo prašal, kako te je treba hvaliti in častiti, kaj bi mogel povedati brezmišljenec o tebi prez podob? Oni omahljivci, oni tipavci, oni čenčavci, ne vedó nič o njem; kdor ga pozná, ga moli.“

Prav za prav bi bilo treba takole govoriti: „Kdor sluti in čuti Boga, nima besedi, da bi ga poznamnoval. Zato so ljudje, v takem otročjem stanju, poprijeli se podob. Iz tega pa so prišle neštnevilne krive misli o Bogu, in zato pravi Herder: „Kader govorimo o Bogu, raji nobenih podob. Tu je naša prva zapoved, kakor v modroslovju, tako tudi v Mojzesovi postavi. Tudi modroslovci so naredili cele kupe podob o Bogu, potlej pa v teh kupih niso mogli najti misli božje. Spisali so veliko

knjig, da bi dopovedali, kaj je Bog, ali bolje: da bi misel o Bogu še le zložili, in med tem ko so hladno govorili in izvajali, so jim zmerznille še tiste misli, ki so jih prej imeli. Postavljali so podmene ali hipoteze, do neba visoko, pa so napravili ilasti babilonski turen, pri katerem se delavci niso mogli razumeti. Kako majhini in pohabljeni in zmešani so vsi teofijski nauki, kader jih primeriš z vzvišenim jasnim božjim razodenjem: „Jaz sem, kateri sem.“ Kako enostavno in priprosto, in vendar kako obsežno je spoznanje Boga, položeno v dve besede, ki ste bile zapisane na delfiškem hramu: „Ti si.“ Vsi najvišji pojmi, vsa najglobočja čutenja o Bogu so povedana z dvema besedoma, v katerih Bogu pravimo, po Kristusovem nauku, da je „Oče naš.“

Modrijani starega veka, to moremo pač reči, stali so prarazodenju božjemu še bližej, pa so že slutili drugo razodenje, kerščansko. Za toraj so njihovi veraki in bogoslovni spisi enostavni in priprosti, razločni in jasni; v onih spisih vidiš ne le globoko misel, ampak tudi še kaj pobožno vero. Modrijani novega veka nasproti pa so slišali blagovestje, pa ne verjejo; menijo, da so povišani na razodenje Božje, ga tajé, ter bi ga radi nadomestili s spekulacijami in mračnim umovanjem. Zato je njihovo modrovanje in popričevanje zapleteno in nejasno, pisatelji sami sebe ne umevajo. Tudi ovseni modrijani s svojimi merzlimi serci ne ogrevajo ljudi, ampak jih ubijajo s svojim modrijanskim mrazom.

Noben živ človek ne more razumeti današnjih teogonij, teognosij in teosofij, med tem ko nauke starodavnih modrijanov umevamo še dosti dobro in najizobražnejši duh nahaja v njih kaj hrane. Tako np. pravi Plutarh, razpravljajoč oni rek: „Bog je najstarejše bitje, katero nima začetka.“ Tales, Hermetij, Anaksagora, Arhelaj, Heraklit in drugi pravijo: „Bog je duh, vir vsega, podlog in gospodar vesoljstva.“ Solon pravi: „Bog je gospodar vseh stvari, tudi nesmertnih; nihče ni močan, kakor on.“ Ali ne misliš, da bereš sveto pismo in evangelije, kader slišiš take izreke starodavnih modroslovcev, ki so živeli veliko stoletij pred Kristusom?

Zlasti je zanimljivo, kako so v poganskem starogerškem času tudi najslavnejši gledališni pisatelji s pozorišča ali kazališnega odra učili pravi nauk o Bogu. Tako se bere v Sofoklovem „Oedipu“: „O, ko bi mogel uživati srečo, da sem ohranil svetost v djanju in govorjenju svojem po vzvišenih postavah, ktere so prišle z



naj viših nebeških visočin. Kralj Olimpa jim je oče. V njih je Bog, ki se ne stara. O Bog, kličem te! Nikdar ne bom nehal pomoči iskati pri Bogu. Najvišji mojster sveta, čigar kraljestvo in vladanje je večno, pokaži, da ničesar ne uhaja predirnemu tvojemu pogledu.* — In s sokratovskim duhom navdušeni Evripid je pisal v svoji drami Bakhal: „Božja moč ravna in vodi počasi; ali deluje nezmotljivo. Pregarja njega, ki žalostno zajde, ter se upre nebesom, ker jih neče častiti. Moč božja gre nespazena in tiho za brezbožnikom, ter ga zadane sredi njegovih ničemurnih namenov. O nespametna ošabnost, ki se prederzneš modrejša biti, kakor modrijani in stare postave. Sme li težko biti naši slabosti, da prizna močnost naj višega bitja, naj bi bilo ono kakoršne koli narave, in da prizna sveto postavo, ki je bila pred vsemi?“ — Tako so pobožne nauke v Boga oznanjali 400 let pred Kr. veliki gerški pesniki s pozorišča. Kako žalosten in reven je napredek v omiki, da dandanes prav oni pesniki, ki so darovitejši, da prav oni tekmujejo, kateri bo več brezbožnih nauk povedal v gledališču! (Dalje nasl.)

Še nekaj od 800letnice

v Šentvidu pri Ljubljani.
(21. nedelja po Bink. 11. vinotoka.)

Ako ne vidite znamenj in čudežev,
ne verujete. Jan. 4.

Tudi v naše kraje so Rimljani zanašali svoje malike. Na tem kraju n. pr., kjer je zdaj Št. Vid, so darovali menda svoji malikinji Cereri, ki so jo častili za boginjo poljskih pridelkov. V Šiški so neki častili malika Herkula, kakor boga hrabrosti. Bil je grozovit junak, vse kaj družega kakor slovenski Štempihar. Posebno so mu pripisovali 12 del, ki so jih imenovali slavne in junaške, pa bile so skor bolj smešne, kakor pa slavne.*) Celo za nespodobnosti in grehe so imeli Rimljani svoje malike, kakor Baha za pivce, Venero za nespodobno ljubezen itd. V Emoni (Ljubljani) so Rimljani pomorili več škofov, ker so ljudi učili pravo vero, malike pa zaničevali. Rimljani so tedaj pri svoji veliki moči in mogočnosti slave in graje vredne reči prinašali vašim očetom, recimo: v Gradišče, v Medno, v Gameljne, v Kamnik, v Dragomer, v Poljane, ki so gotovo stare slovenske besede, in kakor so se drugi tukajšnji kraji imenovali, zakaj po Ljubljani in po vseh todnih krajih je ta vojaški narod gospodaril.

Toda bila je tudi že zgodaj v Rim prisvetila velika luč iz Jutrovega, iz Jeruzalema. Prinesla sta jo bila in prižgala Rimljanom velika aposteljna sa. Peter in Pavel, in drugi; sv. Marka je bil prišel celo do Ogleja na gornjem Laškem, v vašem sosestvu, in sv. Hermagora (z diakonom Fortunatom) je oznanjeval sv. vero že tudi Slovincem. Iz Ogleja (Akvileje) in drugih primorskih krajev so dohajali trgovci v Ljubljano in okolico (kakor v današnji Št. Vid) in pripovedovali so o velikih čudih kerščanstva in o lepoti sv. vere, katero učijo aposteljni Gospodovi in jo razširjajo na vse strani po svetu. Rimski dosluženi vojaki, ki so sami slišali aposteljne resnice oznanovati in bili priče njihovih čudežev, so se tudi naseljevali, so z veseljem sprejemali častitljivi

*) Da bodo čitatelji vedili, kakošne otročarije in smešnosti so bile „Herkulove junaške dela“, naj nektre tu imenujemo; bile so n. pr.: da je bil neko naglo tekočo psico vjel, iz velikega hleva gnoj izkidal („Avgijev hlev“, v pregovoru), nekega silo močnega junca ukrotil, Gerjonu goveda odpodil, peklenškega kužeta „Cerbera“ zasačil itd.

Kristusov nauk, pa tudi Slovence so zanj pridobivali. Ker je znano in vterjeno, da odzdaj pred 800 leti je bila tukaj v Št. Vidu že fara, toraj ni nič dvomiti, da sv. vera je bila pa že nekaj stoletij poprej po teh krajih razširjena. Bili so v začetku kristjanje teh krajev pod Oglejskega patrijarha, ali pa tudi nekateri pod solnograškega škofa, dokler Ljubljana ni imela svojih lastnih škofov. Arnon, škof Solnograški, in Pavlin, patrijarh Oglejski, sta si posebno velike zasluge pridobila za razširjanje kerščanstva med Slovinci. Zmeraj več je bilo kristjanov, poganiki in rimski maliki so zginovali; namesto „Sjantevida“ malika so častili sv. Vida svetnika, namesto Trimurtija ali Triglava malika pa so molili presveto Trojico, namesto nespodobne Venero ali Lade častili so presveto Marijo Devico. — L. 1085 po Kr., tedaj ravno pred 800 leti, je dosegel ta kraj tukaj veliko srečo in čast, da se je ustanovila fara, župnija, duhovnija. To je bilo pod silno slovečim papežem Gregorijem VII, ki je bil pa že v majniku tistega leta umrl in nastopil je papež Viktor III. Na Nemškem je vladal tisti čas nemirni cesar Henrik IV. Ob tistem času je menda tudi grajščak z Goloberda pri Goričanah zidal terden grad „Kahlenberg“ na sedanji Šmarni gori. Eden iz te rodovine se je l. 1074 še pisal za Ostroverharja.

Malo je znanega iz zgodovine Št. Viške fare in njenih duhovnih pastirjev iz starodavnih časov. Takrat niso toliko pisali, kakor zdaj; marsikaj je tudi pokončal morebiti ogenj in sovražniki, turki i. t. d. Bile so takrat velike vojske, in nepokoji med velikaši in gospodi v deželi. Okoli l. 1262 je bil duhovni pastir Št. Vidski neki Henrik. L. 1321 neki Gottfried; 1571 bil je v Polhovem Gradcu namestnik Št. Viškega viksega župnika neki Pavel Krugar, l. 1616 Adam Trojer, potem Matevž Siderman, Gregor Juraj, Tomaž Miklavčič, l. 1689 Andrej Bastijančič.

Duhovnija je bila v začetku velika, ker segala je blizo do Ljubljane, na večerno stran blizo do Verhnik, in zopet blizo gori do Sovre in do Šmarne gore. Starodavni Šentvidci so bili kmetovalci in le pokorščina do višjih jih je silila, da so morali včasih hoditi tudi na vojsko.*)

Kaj se je godilo nadalje s Št. Vidom skoz stoletja, kaj je terpel v turških vojskah, ob času strašne kuge, o mnogih dolgih vojskah in mnogih družih okolišinah, tega ni mogoče tu popisovati, tudi v malih drobcih ne, in to ni moj namen.

Rekel sem v začetku, da lepota katoliške Cerkve se razodeva tudi dandanašnji, čeravno sv. Cerkev silno veliko terpi. Volja Božja je, da v prehudih stiskah naših časov se mora upanje vernikov vterditi, kakor se zlato poskusi v ognju; tako hoče Bog, kateri dopusti goropadne napadanja napuhnejenih sovražnikov na sv. Cerkev. Bog hoče, da mora naše upanje nepretresljivo in verno biti v tisto obljubo, da je Bog do konca sveta pri svoji Cerkvi, da je peklenske vrata ne bodo premagale, temuč da velikoveč bo ona častitljivo zmagala vse svoje sovražnike ob času, ko bo Bogu dopadlo. Bog ni nikoli bližje svoji Cerkvi, kakor takrat, ko se zdi da jo je zapustil.

Sveti možje, ki so živeli še predno je bilo Marijino neomadežano spočetje za versko resnico slovesno razglašeno, so bili te misli, da po razglašenju bode Jezus Kristus na posredovanje svoje presvete Matere katoliški Cerkvi skazoval posebne blage, dobrote in prijaznosti. Ali se je pa to res zgodilo? Se je li spolnilo to upanje? Nič se ne ustrašim temu priterditi, če tudi je res, da ravno odkar je bilo neomadežano spočetje M. D. raz-

*) Ti zgodovinski posnetki so večinoma iz zapisnikov č. g. Žana. Vr.

glašeno, se je preganjanje in sovražljivost zoper sv. Cerkev na vse strani silno pomnožilo. Postal pa je res bolje; katoliška Cerkev se vedno žari s svojo duhovno in notranjo čeznatoro lepoto, česar bodete kmalo se bolj prepričali. Zunanje mogočnosti, posvetne častitljivosti, kakor bi se bilo morebiti pričakovalo, Cerkev dozdaj ni pridobila, se sovražniki jo psujejo in zaničujejo in pogosto delajo z njo kakor s sužnjo, in njeni lastni sinovi svoji materi pokoršino in spoštovanje odrekujejo in naj bolj zanikerni poredneži in mladi nespametneži cerkvenim služabnikom v svojo lastno pogubo dolžne časti ne skazujejo; toda na notranji lepoti, na čeznatorni častitljivosti je sv. Cerkev prečudovito veliko pridobila. „Nigra sum, sed formosa: črna sem, pa lepa“ (Cantic. 1, 4), sme reči nevesta Kristusova z vso pravico; črna je sv. Cerkev po grehih in madežih posameznih njenih otrok in služabnikov; črna je po terpljenji in stiskah, valed katerih jo, kakor poletna vročina tako rekoč ožge, okali in očerni; toda lepa je po svoji čeznatorni častitljivosti, ktera v nji prebiva in ktera se prečudno razodeva v njenem djanji, kakor prelepo solnce zaupljivo in mično sije izmed oblakov, kajti „vsa lepota sijonske hčere je od znotraj“ (Pa. 44, 14). Ali ni ravno v tem zveza sv. Cerkve z lepoto neomadežanega Marijnega Spočetja? „Tota pulchra — vsa lepa“ se je razodela Cerkev z neomadežanim Spočetjem.

Pa to se mora dokazati. Je li res, da je naša sv. katoliška Cerkev po razglašenji neomadežanega Spočetja na lepoti pridobila? Na to se mora vediti, da neizbrisljiva in nerazrušljiva lepota sv. Cerkve je v njeni edinosti in svetosti, v njenih naukih, v njeni cerkveni vladi, v milostih in ss. zakramentih, v sv. maši, v njenih obredih, v vseh od Kristusa danih cerkvenih naredbah. V vseh teh rečeh je Cerkev odavit lepote Kristusa samega, „pulchritudo pulchrorum omnium — lepota vseh lepota“, pravi sv. Avgustin (Confess. L. III c. 6. n. 1). Zato je rečeno v psalmu: „Ex Sion species decoris ejus“, iz Sijona, iz katoliške Cerkve (ktere podoba je Sijon) se žari svetloba lepote Kristusove, kateri je „naj lepši vseh človeških otrok“....

Zamore se pa zgoditi, da sv. Cerkev, ki je o vseh časih tako lepa in častitljiva, se pa o posebnih časih še prav posebno častitljivo skazuje, recimo, s prav posebno vdanostjo narodov do njenega poglavarja. O kako lepo je v ti in ti hiši! pravijo ljudje, kedar so otroci prav vbogljivi in pokorni staršem, ter ni krega in razpore. Kaže se lepota neveste Kristusove dalje z velikim številom katoliških junakov, ki za sv. vero veliko terpe ali celo življenje dajo, kakor v kraljestvu Anamu na Jutrovem, ko ravno zdaj naznanjajo, da je čez tisuč kristjanov od nevernikov pokončanih, potem s posebnimi pobožnostmi itd.

Zdaj pa pogledajmo, če je katoliška Cerkev v novem času od kacic 30—40 let nazaj ter v tej dobi in pa zunaj in očitno res posebno lepoto skazovala.

Od nastopa o. papeža Pija IX in dalje se lepota katoliške Cerkve kaže prav posebno v edinosti in sinovski vdanosti vernikov do poglavarja sv. Cerkve. Poprej delj časa je gospodovala po več deželah neka merzlota do sv. Očeta papeža, ki je bila v časih blizo razkolništva. (Učeni so to zaznamovali z besedami „galikanstvo, febronijanstvo, janzenizem, jozefinistvo.“) Pobožen mašnik, ki je šel že v večnost (v Linzer Quartalschrift) je pravil pred več leti, da v njegovi mladosti, ko je bil papež Pij VII v francoski sužnjosti, je bilo od njega toliko govorjenja, kakor nič, tudi po časniki se ni nič bralo. „Kako vse drugače pa je zdaj!“, je pripovedovalec pristavil: Pa res! Kako vse se zdaj peča za papeža, koliko jih zdaj od nas v Rim popotva; koliko pomoči se v Rim pošilja sv. Očetu, ker so oropani

svojega posostva, da bi mogli vladati sveto Cerkev, podpirati misijone itd.

In res, kar je nas starejih, prav dobro pomnimo, kako redko je kdo iz naših krajev v Rim popotval vidit namestnika Kristusovega in molit na grobéh ss. apostelnov Petra in Pavla. Pred 19 leti (1856) je bilo čez dolgo časa pervikrat, da so romarji v veči množici iz našega cesarstva romali v sveto mesto. Bil sem tudi jaz med nimi. Sv. Oče Pij IX so bili te poživljene edinosti z Rimom tako veseli, da so nas Avstrijance v sam veliki praznik ss. apostelnov Petra in Pavla dvakrat pred-se vzeli, nam svojo ljubezen in prisečnost bolj živo skazati, akoravno so imeli ta dan sami veliko sv. mašo v cerkvi sv. Petra in toliko družih opravil. Pervikrat so imeli zaslišanje že poprej na ta dan odločeno, drugikrat pa so nas še sami nepričakovano poklicali, da so nam ljubezen in spoštovanje do našega takrat mladega cesarja še posebej zaterdili in te občutke do katoliškega vladarja po romarjih sporočili. Rekli so nam takrat veliki Pij med drugim nekaj to-le: „Prišli ste v Rim namestnika Kristusovega vidit, mu ljubezen in vdanost skazat, ss. Petra in Pavla počastit in se na njunem grobu v veri poterdit.“ Spoznati moram, da takrat nisem razumel, kaj in koliko tehtnosti te besede v sebi imajo, — vsaj tako ne, kakor zdaj.

Na drugem božjepotu, 15 let pozneje, je bil pri naši karavani star častitljiv mož. Ko smo opravili pri sv. Očetu, smo se drugi dogovarjali, da gremo zdaj na spodnje Laško, v Neapel, gledat tam slavno, iz zemlje izkopana mesto Herkulanum, vidit goro Vezuv, kako ogenj iz sebe meče, kakor bi na verhu Šmarne gore ognjena reka izvirala in se kakor miljo dolga kača v dolino vila itd. Uni stari mož pa je rekel: „Jaz sem vidil, kar sem želel — sv. Očeta papeža sem vidil, to mi je dosti“ — in vernil se je kar naravnost nazaj domú, ter ni po ničemur drugem vprašal.

Ali ni to prelepo znamenje sinovske vdanosti do namestnika Kristusovega? Najberže je stari mož dobro čutil, kako žalostno je bilo poprej, ko je bila pot, djal bi, pregrajena v Rim; kako pa je zdaj, ko je zopet odprta. Spoznati moram, da takrat, če tudi duhoven, nisem tako dobro razumel djanja in misli tega moža, kakor zdaj. Tacih popotvanj je bilo od tistega našega prvega romanja vsako leto veliko in vedno v lepem številu in so še zmeraj leto na leto, ali skupno ali pa bolj posamezno. Bilo nas je takrat okoli dvajset; zdaj jih iz Francoskega, Španjskega, celo iz Amerike roma v Rim na stotine in tisuče ob enem. Velikani zemlje, škofje in drugi verniki hodijo v Rim neprenehoma in zaterjujejo svojo sinovsko ljubezen in vdanost Kristusovemu namestniku. Tako se poživlja častitljiva edinstvo škofov, mašnikov in vernega ljudstva z Rimom in s sv. Očetom papežem. Ali ni to lepota in častitljivost v današnjem času?

Druge svetle zvezde v današnjem času so premnogi jubileji, sreberne maše, zlate maše, zlate poroke itd. S kolikimi slovesnostmi se take priložnosti obhajajo! Dobro še pomnite, kako so dvakrat kmalo eden za drugim in zadnjič pred par leti v Vaši cerkvi obhajali 25letnico mašništva, pri kateri je bil celo en misijonar, naš rojak g. Jož. Buh, iz daljne Amerike, pa č. gg. duhovni iz raznih delov naše škofije: ali ni to lepota sv. Cerkve. In takih slovesnost je polno vsako leto, katerih se tudi kerščansko ljudstvo z veseljem vdeležuje. In to tudi po Ameriki in drugod po svetu.

Toda zaznamovati so nam še veliko večji jubileji. Kdo bo štel, kolikokrat je bilo sveto leto le samo pod ranjnim papežem Pijem IX. V nekakem slutju, da nastajajo hudi časi, so sv. Oče Pij IX pobožnosti na pobožnosti napovedovali. Kako častitljiva je bila l. 1867

osemnajstoletnica, odkar sta sv. vero s svojo smertjo zapečatila poglavarja sv. Cerkve sa. Peter in Pavel; ali l. 1879 petindvajsetletnica, odkar je bilo neomadežano spočetje Marije D. (1854) za versko resnico razglašeno! — Med tolikimi drugimi naj opomnim samo jubileje sv. Očeta Pija IX, ki so obhajali namreč: 50letnico mašništva 11. aprila 1869, 25letnica papeštva 16. jun. 1871, ko je bila poprej občna misel, da noben papež ne doseže lét sv. Petra, — pa 50letnica ali zlata škofovstvena maša 3. jun. 1877. Kake razsvitljave po katoliškem svetu! — Ko je bila na Dunaju l. 1873 procesija za veliko sveto leto, se je vdeležilo tega obhoda za odpustke do 20.000 ljudi, tedaj skoro toliko kot ima vsa Ljubljana prebivalstva! Apostolski papežev poročnik, ko je vidil toliko skazovanje katoliškega duha, je bil tega tako vesel, da je kar precej sv. Očetu telegrafiral v Rim. Tacih velikih slovesnosti pred kakimi 40—50 leti še sence ni bilo, to je lepota katoličanstva v novem času. To so obhajanja, katerih se katoliški svet veseli. Kolikor bolj se namreč šopiri posvetni duh in iše svoji neveri veljavo pridobiti, toliko bolj po drugi strani katoliška vera tudi po zunanje razodeva svoje veličastvo.

(Dalje sledi.)

Ogled po Slovenskem in dopisi.

O postanku katoliške misije u bos. Dubici, te o groznem umorstvu prvoga njezinoga misionara Valentina Lah-a, svećenika biskupije Ljublanske. (Konec.) (Ulomak iz obširnijega spisa, priobčio —r—)

Prije okupacije življahu (pred avstrijskim posedenjem Bosne živele so) u bos. Dubici i njezinoj okolici samo pojedine katoličke obitelji (družine), a to bijahu (bili se) ponajviše došavši iz Travnika i Tuzle sitni (mali) kovači, pozlatari i drvodjelci. Tako raztepeno živući dolazahu (hodili so) vrlo malo u crkvu u našu (t. j. hervaško) Dubicu, osim kad (razun ko) trebovahu (so potrebovali) kršćenje ili sv. izpovied. Ovu malu poslugu (postrežbu) obavljahu vazda (opravljali so vselej) župnici dubički, kako se to jasno iz maticah župe dubičke uviditi može.

No poslje dovršene okupacije, kad no se stade (začeuja) i naš narod u Bosnoj naseljavati, nastani se u okolici bos. Dubice više katoličkih obitelji (družin), koje neimajuć u blizini u Bosnoj katoličke crkve, prelazahu (prehajali so) na ovu stran a župnik dubički obavljao kod njih duhovnu pastvu (pastirstvo). Tako bijaše u prvom početku, ali kad se katoličko pučanstvo (prebivalstvo) u okolici bos. Dubice umnožilo, prijavi župnik Dubički tu stvar apostolskomu namjestništvu u Sarajevo, obrativ se službenim dopisom od 16. siečnja (pros.) g. 1881 br. 3, na tadašnjega Sarajevskoga župnika O. Fra-Andrija Buzuka, u kojem opiše stanje katoličkoga pučanstva u okolici bos. Dubice.

Na ovo službeno pismo stigne (dojde) župniku dubičkomu odpis ordinarijata bosanskoga apostolskoga namjestništva iz Sarajeva od 24. siečnja g. 1881 br. 41, koj doslovce (po besedi) glasi ovako: „Velečastni gospodine župniče! Službeni list Velečastnosti Vaše od 16. t. m. br. 3, primio sam od Velečastnoga O. Fra-Andrije Buzuka, župnika Sarajevskoga, i prikazao sam ga presvjetlemu g. Biskupu, koje mu je milo bilo, razabrati Velečastnosti Vaše vruću ljubav misničku i pastirku ne samo za stado Vašoj brigi izručeno, nego i za one ovčice, koje se porad životarenja tjelesnoga amo (tu-sem) u Bosnu uputiše i nastaniše, pak traže (išejo) duhovnoga otca, upravitelja i vodju na stazi spasenja (zveli-

čanja) vječnoga, kojega u osobi Velečastnosti Vaše imadoše i sreću dobiti.

Njegova Presvietlost tada za sad, dokle se bude sporazumjeti s Njegovom Uzoritostí ili metropolitanskim konzistorijem, dragovoljno daje Vam oblast vrhu male občine katoličke u bos. Dubici, i okolici toliku, koliku imaju i misionari, najme, da možete licite et valide (z dovoljenjem in veljavno) sva svetotajstva (zakramente) podjelivati, isto kao i u Vašoj vlastitoj župi (duhovniji).

Takodjer (tudi) daje Vam oblast, da medju naseljanici možete in altari portatili sv. misu govoriti (brati), još daje Vam oblast, da i groblje (pokopališće), ako imaju posebno mjesto ogradjeno, ili jarkom obkopano, možete blagosloviti.

Zapisnike ili matrikule Njegova Presvietlost željila bi, da posebno vodite za naselbine bosanske.

Na posljedjeku Njegova Presvietlost najvruće zahvaljujuć Velečastnosti Vašoj na preuzetoj žrtvi i brigi i učinjenoj prijavi, moli Boga, da Vam on Vaš trud blagoslovi.“

Ovo službeno pismo pisao Fra. Lovro Lacić, tajnik biskupski. Dobio ovim pismom jurisdiksiju počeo je župnik dubički djelovati, te dočim neobstajao još u bos. Dubici kapelica, obrati se isti drugim službenim pismom od 16. veljače (sveč.) g. 1881 na apostolskoga namjestnika i biskupa presvietloga g. Vuičića sa molbom, da preč. ordinarijat izvoli kod c. kr. zemaljske (deželne) vlade za Bosnu i Hercegovinu u Sarajevu izhoditi, da katoličko pučanstvo (ljudstvo) nedeljom i po inih bladanah amo (simo) u crkvu k sv. misi prelazeć, bude oprošćeno odplaćanja prevozne pristojbe (prevoznine) na rieci Uni.

Presvietli g. biskup je tu molbu vruće kod visoke vlade preporučio i zagovorio, i već 24. ožujka (sušca) g. 1881 br. 5780, stigie putem ordinarijata župniku dubičkomu saobćenje, da su bosanski naseljenici iduć u crkvu preko Une, kao i (kakor tudi) njihov župnik obavljajuć (opravljajuć) duhovnu pastvu u Bosnoj, oprošćeni odplaćanja prevoznine. Još je župnik dubički osnovo u Bosnoj dva groblja, jedno v Maglajcib blizu „Kozare,“ a drugo na „urijah“ bos. Dubice, od kojih je ono prvo u Maglajcib svečano blagoslovio, a ovo posljednje ne, jerbo nebijaše ogradjeno (ni bilo obzidano). I pošto su se te godine rušili obkopi i zidovi oko dubičkoga grada, mislilo se od onoga tesanoga kamena na gradnju kapele, to bijaše već načrt i troškovnik gotov. U to doba upravo pojavi se u Bosni g. Lah, i pošto si prije izmolio privolu apostolskoga vikara presvietl. g. biskupa Vuičića, to se najavi župniku dubičkomu, da želi doći u bos. Dubicu kao misionar.

Župnik mu pobliže opiše stanje katolikah u ovoj okolici, Lah dodje i primi pastvu, a župnik dubički bude po preč. ordinarijatu riešen jurisdikcije sledećim službenim pismom. Brj. 58. „Velečastni gospodine!“

Priznavajuć ovaj duhovni stol velike žrtve Velečastnosti Vaše, koje ste ulagao tečajem više godinah u Bos. Dubici, te ljubav, koja Vas je gonila, da zadovoljite svim duševnim potrebam toga siromašnoga puka i nastojanje oko njihovog materialnoga unapredjivanja, odlučio je u svojoj sjednici držanoj u Sarajevu dne 31. kolovoza t. g., da Vam se za te sve žrtve što toplije zahvali, što ovim čini, proseći Gospodina, da Vas kao radnika (delavca) u njegovom vinogradu obilno naplati. No biti će poznato Velečastnosti Vašoj, da je uz privolu apostolskoga vikara presvitloga biskupa Paskala Vuičića stao raditi oko duševnoga napredka katoličkoga puka u bos. Dubici veleč: g. Valentin Lah. Ovaj duhovni stol pratio je pozornim okom njegovo djelovanje, i dao se izvjestiti o njegovu radu (delovanji), te pošto se je osvjedočio, da mu je pred očima samo slava božja

i spas duša, podjeljena mu je jurisdikcija sva, koja se daje administratorom parohije, želeći tim skinuti teško breme Velečastnosti Vaše, koje ste istina dragovoljno kroz toliko vremena snasao, a opet s druge strane pomoći narodu, da nemora rad svoji duševnih potreba prelaziti Unu, te granice svoje biskupije. Pošto je dakle podeljena jurisdikcija vč. g. V. Lahu, da oskrbljuje puk u Dubici i okolici bosanskoj, snima od 1. listopada o. g. ovaj duhovni stol taj teret (breme) s Velečastnosti Vaše, te se razumije, da Vam ostaje jurisdikcija samo za izpovied u koliko to imadu u obće svećenici na granicah biskupijah. Iz sjednice duhovnog stola držane u Sarajevu 31. kolovoza 1882.

Tim načinom došao je Lah do samostalnosti, te je počeo administrirati u bos. Dubici, kupio si iz vlastitih sredstvih od g. Mahalupa kuću, osnuje kapelicu i kupi zvono od 4 centa težine, i pošto bijahu Lahu ruke kao misionaru odrišene, stade razvijati svoju djelatnost. Prikupljajući oko (okolici) sebe svoje stado, počeo po njivi Gospodnjevoj od neprijatelja nadsiani kukolj, trnje i korov (osat) pleti i čupati (rovati), zlorabe ostranjivati, a u svem nastojanju podupirahu ga bos. političke oblasti. Katoličke kapele u Priedvoru i Novom trud su njegovoga nastojanja. Kao čovjek naobražen, proputovao po Europi, Italiji, Turskoj i Bugarskoj, stajao u savezu sa mnogimi odličnimi katolicima, te od raznih društva mnogo dobivao misnoga odjela i ruha. Njegova misionarska kapela u bos. Dubici obškrbljena je sa svim naredom i ruhom crkvenim, a u Bosnoj mnogo imade crkva, kojim je on u tom pogledu u pomoć pritekao. Osobito ga pomagalo rodoljubivo svećenstvo Slovensko, te sve misno ruho, crkveno posudje, knjige, tabernakule, monstrance, slike i ine stvari, kojih nemogaše više braća Slovenci u svojim crkvah rabiti, dadoše na svoj trošak popraviti, prepraviti i urediti, te ovo sve pošiljahu Lahu, da podjeli ubogim crkvam u Bosni.

Ali nije on propustio brinuti se i (prizadevati se) i za materialno blagostanje svoga stada. Od Turakah kupovao je on siromašnim svojim župljanom zemljišta, te naseljavao samo čestite i vriedne obitelji (družine), pak znajući, da obrtnika u Bosnoj neima, takove je rado primao, te ih u bos. Dubici nastanio. Seljakom osim (razum) zemljišta pokupio je tegleću marvu (večnju živinu), a kad bi koji on siromakah k njemu dušao, dao bi mu žita, da se prehrani, te posljednji novčić, jer je za sebe vrlo malo trebao. Njegov stan priličio je (podoban bil) stanu pustinjačkom, njegovo pokućstvo (pohište), odjelo i hrana bijaše sasvim prosta i jednostavna; ali pokraj svega toga bijaše veseo, zadovoljan i često pun šale. I svećenstvo naše nadbiskupije pozna ga, jer je mnogim pribavljao misne namjene, od kojih je stavoviti dio upotrebljavao za misije.

Ovaj čestit svećenik, vrlo značaj i sjajna zvijezda katoličkoga puka u bos. Dubici i okolici njezinoj sjaše skoro pet godina vrlinama svojim, dok na jednom na žalost svih nenadano utru (ugasnil).

(Op. Konec je u prejšnjem listu „Zg. Danice.“ Vr.)

Iz Dubice. (Še nektare zadeve ranjcega gosp. misionarja Val. Lah-a.) Prečast. gosp. dekan Jož. Kolarič nam piše 9. rožnika:

„Ker sem imenovan za oskerbnika (kuratorja) zapušćini pokojnega Lah-a, bi bilo dobro, da v prihodnjem listu „Zg. Danice“ v mojem imenu naznanite, naj mi se vsi rojaki pokojnega Lah-a v obroku 14 dni oglašijo, kateri imajo morebiti pravico do njegove zapušćine; ravno tako naj se mi oglašé vsi tisti, katerim bi bil vredni ranjki morebiti kaj dolžan, da se na nje pri razdelitvi more ozir imeti, ker na poznejše oglase se ne bo ozir imel.

Poskerbel sem za cerkvene reči, da se nič ni raztrosilo in ne uneslo, ter bodem najprej s cerkveno opravo in posodo obdaroval one misijone, katerim je pokojnik bil začetnik. In to so: kapele (cerkvice) v bosanski Dubici, v Novem in v Priedoru. Potem se bom obrnil do ordinarijatov v Sarajevu in v Banjaluki, naj mi naznanita naj bolj potrebne cerkve v Bosni, ter jim bom potem razposlal ostalo mašno opravo, imena pa obdarovanih cerkvá razglasil po „Danici.“ da naj tudi prečastita in rodoljubna slovenska duhovščina zvé, komu in kaj je darovano in če je vstreženo njihovu namenu.

O da bi se kaki brat Slovenec odmenil, da po Lah-u začeto delo nadaljuje, to bi bila sreča in tega me prosi tukajšno ljudstvo, — dobrotljivi Bog naj za vse nas poskerbí!

Za zdaj jaz opravljam ta misijon; toda silno potreben je še drugi mašnik.

Prečastnemu duhovstvu lepo priporočam te misijone tudi še nadalje, naj še zanaprej pobitijo na pomoč, kolikor morejo...

V Dubici, 9. rožnika 1886.

Josip Kolarič,
dekan in župnik.

Omenimo naj, da zadnje, kar smo ranjcemu g. Lah-u poslali iz Ljubljane zbirke, je bilo 19. majnika, namreč 133 gld. 25 kr. za sa. maše in 25 gld. za zvonček. Na vprašanje, če je bil ta denar g. Lah-u oddan še pred njegovo smrtjo, nam je slavni poštni vrad v Dubici bosanski priljudno odgovoril to-le:

„Oziroma na častni dopis od 30. maja si jemljem čast naznaniti, da dotična denarna pošiljatev 158 gld. 25 kr. je g. Val. Lah osebno tu sprejel. Tolovaji niso mogli nič odnesti, ker so jih orožniki brez pomude preganjali“...

Drugo poročilo pravi, da gotovine so našli po g. Lah-u 200 gld. — To bi bilo znamenje, da ranjki je denar, n. pr. za sa. maše, berzo razpošiljal (sej drugega je le malo dobil) in po pravici je tolovajem rekel, da „on novca niti nima,“ namreč svojega; kar je bilo, bilo je tuje, in res je ostal precej dolžan pri enem svojcev na Kranjskem, kar se bode po marljivosti preč. gosp. oskerbnika poravnalo.

Prav serčna zahvala bodi s tem naznanjena v imenu naše dežele in g. Lahovih svojcev prečast. gosp. dekanu g. Kolariču in slav. poštnemu vradu za veliko-dušno dobroto in postrežbo v tej važni in težavni stvari.

Vredništvo.

Ljudje spoštujte stariše, v miru živite z domačimi!

Nauk, prav resnoben nauk za tiste, ki starše in svojce gerdo žaliyo, je v naslednji dogodbi, ktera se je dogodila v Perkamu. Mlad človek pri 32 letih je bil že delj časa v hudem razporu z materjo in mlajšim bratom, ker mati svojega posestva ni bila izročila njemu, ampak bratu. Z zagrizeno jezo je o vsaki priliki zabavljaj in preklinjal z naj ostudnišimi besedami čez oba in storil jima je žalega, kar koli je mogel. Nedavno je bil v kerčmi in zopet je z naj nespodobnišimi psovkami rohnal čez svojo mater. Ravno je bil zopet prav gerdo zaklel, ko mu kar neutegoma huda bolečina skoz jezik tripne, kakor da bi se mu bil pretergal, in zdajci mu je jezik tako grozno otékel, da mu je napolnil vse usta in ni mogel ust zapreti. Prestrašen je hitel domú in je légal v posteljo, iz ktere pa ni več vstal; otók je ségal naprej, da se mu vsa glava skoro ni več razložila, oči so mu šterlele iz očnic in terpel je strašne bolečine, v par dnevih pa je dušo izdihnil. Tolažilo za njegove

domače je bilo to, da svojega nečloveškega sovraštva vendar ni seboj vzel, ker skesan je spoznal, da to je šiba Božja, in popolnoma spravljen s temi, ki jih je dozdaj sovražil in ki so mu ljubeznjivo stregli, je umerl.

Pij IX in Lamoricière (r. Lamorisiêr).

Pij IX je imel prav dober spomin ter je rad o lepi priložnosti natezal posamezne verstice iz pisateljev in pesnikov. Tako je nekaj, ko se je pogovarjal z generalom Lamoricièrom, poveljnikom papeževih čet, citiral nekoliko verstic iz Horacija.¹⁾ General je kar precej nadaljeval pričete verstice.

Pij IX ga začudeno pogleda ter mu citira čez nekoliko časa nekaj besed iz Virgilija.²⁾ General je poznal Aeneido, iz katere so bile besede vzete, ter je nadaljeval navedeno mesto.

Papež se še bolj čudi. Horacij in Virgil, mislil si je, bereta v šoli, dajmo spregovoriti kaj drugoga.

Menita se od Afrike. Pij hoče generala prehiteti ter citira svet. Avgušтина. Pa Lamoricière je sv. Avgušтина bral ter se spominjal celega navedenega oddelka. To je bilo vendar že preveč.

Pij se je veselil, in ne da bi kaj dal spoznati, je sprožil generalu stavek iz svetega Ireneja. General pa, katerega papež ni cenil tako izurjenega, je sprejel ta napad s citati, kakor napad z orožjem ter se je branil s tem, da je tudi navedene besede iz Ireneja nadaljeval. „O, moj dragi general,“ pravi sedaj papež in prime ga za roke: „kje vendar ste se tako izverstno cerkvenih učnikov učili?“

„V vojski, v Afriki, sveti Oče,“ odgovori general. „Vojak se pač ne bojuje vsaki dan in pri tej priložnosti sem bral cerkvene očete. Prav rad sem jih bral. Oni so, kateri so me učili, da je še večja čast, kakor je pozemeljska čast namreč, za Kristusa biti premagan ter vjêt, čast, slava, katera je večja, kakor čast, ta svet zmagati.“ (Sendb.)

Sveti Alojzij.

Zapojte pesme glasi vbrani
Alojziju prelepo čast!
On slave se posvetne brani,
In biti će le Božja last.

Vojščak naj bil bi zmagoviti
Alojzij, dika Gonzagov;
Vojak naj bil bi on slaviti,
Ker to zahteva stan njegov.

Tako želi njegov si oče,
Od svetne slave ves pregrét;
Naj stane ga, karkoli hoče,
Alojzij mora tje med svét!

Al Božji sklepi so drugačni,
Drugačni tudi Božji víd!
Človeški sklepi so napačni,
Poguben večkrat njih izíd.

Ko neki dan se med vojake
Alozij mali je podal,

¹⁾ Horacij je bil rimski pesnik.

²⁾ Vergilij je rimski pesnik, ki je spisal Aeneido, to je knjigo, ali bolje rečeno, pesem, ki opeva Aenea, gerškega junaka, prihod v Italijo in vstanoljenje mesta Rima.

Tu slišal je besede take,
Ki materi so bile žal.

Alozij mali koj sprevídi,
Nevaren je vojaški stan;
Človeka lahko kmalo sprídi,
Kar sam je vidil oni dan.

Častí posvetne zdaj se brani,
In biti će le Božja last;
Posvetno vse pustí na strani,
On dela le za Božjo čast.

Da svečenik kedaj postane,
Alozij serčno si želi;
Ljudem da celi dušne rane,
In mir nebeški jim delí.

Al prej ko mašnik more biti,
Z boleznijo Bog vdari svét;
Bolnike hoče zdaj tešiti
Mladeneč blagi, mladolét.

V bolnišnico se on odpravlja,
Za Božjo slavo ves gorí,
In venec zali si pripravlja,
Ki unstran groba mu zorí.

Bolnikom v vstavu skerbno stréže,
Jim mili bil je pomočnik;
Pri tem on sam bolan, se vléže —
In umerl mladi je svetnik.

Devištvo on nad vse je cenil,
Ohranil njega rajski cvet;
Za slavo svetno ni se menil —
Zato preslavlja zdaj ga svét.

Alozij sveti, zgleđ čistósti,
Ozíraj mило se na nas;
Podpiraj v naši nas slabosti,
Pridobi nam nebeški kras!

I. Z.

Mariji.

Marija! pred Teboj klečím,
Zaupnega serca.
Z globine duše Te slavím,
O Mati vsmiljena!
Darujem dušo Ti, serce,
Življenje svoje, djanje vse;
Vsak tripljej serca svojega,
Le Tebi, Mati! naj veljá: Marija!

Ko zjutraj rano se zbudím,
Si prva misel mi;
Poklekнем, molim, križ storím,
Te prosim milosti.
Da srečno dan skončá se mi,
Da vsih nesréc me var'ješ Ti,
Da bi zamogel celi dan,
Le Tebi biti darovan: Marija!

Ko poldne po cerkváh zvoní,
K češenju tvojemu;
Iz serca te kristjan častí,
Pri delu svojemu.
Kako me gine glas zvoná
V globine serca mojega,

In angeljev pozdrav glasno,
Z jezikom ponovim serčno: Marija!

Ko noč se vleže na zemljo,
Narava vsa zaspi,
In prej, da trudno mi oko
K počitku se mi veni:
Poklekнем, molim z dna serca,
K Mariji, ki mi je Gospa,
Jej dušo in telo zročim,
In zadnje je, kar govorim: Marija!
Ig. Hladnik.

Mariji

(poleg bukev Sirahovih)

Ko terta si sladko-dišeč sad rodila,
Iz Tvojega cvetja častiti je sad;
Ti čiste ljubezni si Mati premila,
Strahú, ter spoznanja, in blaženih nád!

Pri Tebi je milost in pota resnice,
Življenja in svetega upa Ti vir,
Pri Tebi cvetejo vsih čednost cvetlice,
Otrokom Adama v veselje in mir.

Te serčno želeči pristopimo k Tebi,
Kak sladko je biti, Marija, s Teboj!
Pomoč si Ti naša v nadlogi, potrebi,
Nasiti naj duše nam blažen Sad Tvoj! —

Tvoj duh, o Cvetlica, je rajske sladkosti,
Tvoj dél preslادuje satovje in méd;
Je olje hladeče za rane britkosti,
Je žar, ki otaja serc grešnikov léd.

Spomin Tvoj, o Matil je v večne rodove;
Kdor Tebe posluša, ni osramoten;
Ti spremljaš vsa dela, vse poti njegove,
O v Tvojem zavetju nikdo ni zgubljen!

O blagor jim, ki oznanujejo slavo
In širijo, Mati premila, Ti čast;
Sprejela jih k sebi boš kdaj na višavo,
Bo večno življenje in radost njih last.
Radoslav.

Razgled po svetu.

Avstralija. (Kako Bog vé človeško hudobijo v dobro obrniti.) V Duderstadt-u na Hanoveranskem so verski sovražniki bili pregnali redovnice Uršularice, njih premoženje pa pograbili. Tako pregnane iz lastne domačije so se podale na Angleško in so z milimi darovi v Londonu ustanovile drugi samostan in odgojilnico. Škof Armidale iz daljne Avstralije je zvedil, kako dobrotno delajo te redovnice za izrejo in poduk uboge, nevedne mladine in je naprosil, da so se nekatere teh dobrotnic podale v daljno Avstralijo v njegovo škofijo. Tam v tej, djal bi, divji deželi dobile so v oskerb hišo in obširno polje za svojo delavnost, in zdaj naznanjajo, kako srečne so tam daleč na tujem, da zamorejo delati ubogemu človeštvu na korist. Sidnejski kardinal nadškof, piše „Vaterld.“, je nedavno 300 angleških milj daleč popotoval, da je to dobrotno napravo kot delegat apostolski obiskal, redovnicam kapelo blagoslovil, in pet novicinj je bilo takrat samostansko oblečenih. Pruska neusmiljenost tedaj je bila tudi tukaj vzrok, da je pa katoliška

luč na tujem posvetila. Ni pa verjeti, da bodo „lačenbergerji“ na Hanoveranskem od tega kaj bolj siti, kar so ubogim uršulinskim nunam ugrabili in pojedli.

Mundus vacillat. Na Angleškem je zmešnjava in Irci žugajo upor, ker angleško-protestantska zagrizenost ne privoši tlačenim Ircem nekoliko samostojnosti. — Na Francoskem je razdraženost ne le zaradi vladnih „jakobinarjev“ sploh, ampak zdaj posebej zato, ker ti čudni „svobodoljubi“ iz dežele preganjajo prince kraljeve ali cesarske rodovine. — Na Parskem je zašumelo, ker pri hudi bolezni kralja je princ Luitpold prevzel vladanje, kmalo nato pa je zmešani kralj skočil v jezero in se utopil. — Po Laškem se kolera kaže vedno huje. — Madjari v Budim-Pešti tako rogovilijo, da že teče kri, — to pa, ker prenapetežem smerdi, kar po Avstrijsko diši! — V Belgiji je pri volitvah katoliška večina narastla; zato pa frajmavrarji tako ropotajo, kakor da bi se pekel bil odperl. —

Bratovske zadeve.

V molitev priporočeni:

Na milostljive priprošnje N. lj. G. presv. Jezusovega Serca, sv. Jožefa, sv. Nikolaja, ss. Hermagora in Fortunata, naših angeljev varhov in vsih naših patronov Bog dobrotno odverni od naše dežele poboje, umore in samomore, odpad in brezverstvo, prešestvanje in vse nečistosti, sovraštva, preklinjevanja in vse pošastne pregrehe in velike nesreče. — Za srečo pri pridelkih. — Hudo bolna za dušno in telesno pomoč. — Žena, v velikih težavah v družinskih zadevah, se z velikim zaupanjem priporoča v gorečo molitev vsim častivcem Naše ljube Gospé in svetega Jožefa. — Bolan duhoven za pomoč na priprošnje sv. Jožefa, sv. Frančiška Ksav. in sv. Antona Pad.

Zahvale.

Prav preserčno se zahvaljujem za prejeto milost, katera mi je došla na prošnjo Naše ljube Gospé, in svetega Jožefa, po obljudi, da hočem zahvalo po Zgodnji Danici razglasiti, ako neka oseba doseže zaželjeni mir milosti, kar se je res zgodilo. Torej bodi tisučkrat počešena in zahvaljena Naša ljuba Gospa presvetega Serca, in sveti Jožef!
M. C.

Koledar za prihodnji teden:

21. rožnika. S. Alojzij, zavetnik šolske mladine. — 22. S. Ahacij. — S. Edeltruda. — 24. Presv. Rešnje Telo. — 25. Rojstvo sv. Janeza Kerstnika. — 26. Janeza in Pavla. — 27. Druga nedelja po Bink. S. Ladislav kr.

Častitljive so procesije Sv. Rešnjega Telesa, če je znotraj v sercih in zunaj v redu vse lepo.

Listek za raznoterosti.

V Ternovem v Ljubljani, bo letos „žeganje“ že v nedeljo pred godom sv. Janeza Kerstnika, to je v praznik presv. Trojice, 20. tega mesca. Dopoldne bo slovesno opravilo ob devetih, popoldan pa o 1/2. Velik pomočnik je sv. Janez Kerstnik, pridite obilno se mu priporočat. Pri vsih teh opravilih je ta dan darovanje za cerkvene potrebe, ker ta cerkev nima družih prihodkov. Za male otročiče bo pa darovanje na Sv. Rešnjega Telesa dan popoldne.

Glede bratovščine živega Rožnega venca razglasil je zadnji škofijaki list ljubljanski št. III. dopuščenje, da se smé voditi po dosedanji šegi. Oni čč. gg., ki so še prej poslali kaj udov ter želeli listkov, naj se blagovoljno

oglasijo, zdaj se jim že lahko postreže. — Ob svojem času objavil se bo tudi kratek navod o tej lepi molitveni družbi, ker knjiga tega pomena je že davno pošla. Ako bi kateri čč. gg. duhovnih pastirjev imel gledé te bratovščine, kjer je tudi cerkveno ustanovljena, kak nasvêt ali željo, naj jo blagohotno naznani

Vodstvu bratovščine pri sv. Jakobu v Ljubljani.

Iz Ljubljane. Preč. gosp. Nikol. Zitz, vojaški župnik, je postal častni kanonik stolnega kapitlja Ljublj. — Iz serca častitamo. — Preč. dr. g. Sterbenec je dobil Leskovec. — Č. g. Jož. Močilnikar je prestavljen v Žužemborg. — Č. g. Jan. Belec gre v začasni pokoj. Umrli so čč. gg. župniki: Jož. Zelenec v Celji 6. maja, Jan Prim. 31. maja in Jan. Skubic 29. maja.

Zdravilo takim, ki ne morejo spati. (*Nekaj šale, nekaj resnice.*) Časniki naznanjajo dan za dnevom svojim bolnim bralcem na zadnjih straneh vsakoverstnih čudodelnih zdravil, n. pr. razne „essence“ za želodec, zeliščine, sirope za persi, „pastile“ zoper kašelj, tekočine zoper protin i. dr. Ljudje kupujejo in uživajo; in zakaj bi ne? saj že upanje samo služi bolniku v polajšanje, in se posebno, če ga tolaži Angelj z napisom: „Omni morbo remedium,“ t. j. za vsako bolezen je gotovo zdravilo. Naj toraj še dobrodelna „Danica,“ katera je s svojimi naznanili na zadnji strani dosihmal že mnogim pomagala, danes objavi téčen recept za take, ki ne morejo spati. Po naključju sem ga našel tudi v nekem časniku, v Kolping-ovih „Rheinische Volksblätter,“ kateri terdijo, da je lék po tem receptu zlata vreden. Vsakdo vé, kako hudo da je, če človek ne more spati. Taki terpin leži po več ur v postelji, sliši vsako uro biti, valja se sim ter tje, in čim bolj se trudi, da bi zaspal, tim bolj se ga spanec ogiblje. Vse mogoče skerbi mu v preživih barvah prihajajo pred dušo in že davnej pozabljene in odpuščene neumnosti zijajo vanj, kakor pošasti. Zjutraj pa se revež utrujenega čuti, nekako, kakor bi ga lasje boleli. Zdravniška umetnost je toraj že dalje časa iskala zdravila, katero bi pomagalo k lahkemu in sladkemu spanju. Menim pa, da do danes še zastoni. A nekemu drugemu se je to posrečilo; kako? star ud katoliškega društva rokodelskih pomočnikov pripoveduje v Kolpingovem listu tako: V mlajših letih sem bil ud katoliškega društva rokodelskih pomočnikov v Avgaburgu. Naš g. predsednik je bil prezgodaj umerli katehet Benedikt Ostner, mož po volji božji, ki je gorel za rokodelsko društvo. Mnogo si je belil glavo, kje da bode dobil debelega denara in drobiža za društveno hišo in druge potrebe. Pa vedno je terdno zaupal v Boga in društvenega varuha, sv. Jožefa. Nekega merzlega zimskega večera pride naš prèzes veselega obraza v našo družbo in nam pové naslednjo dogodbo: Včeraj, dragi mladenči, pravi, me je tergovec g. St. k sebi povabil in mi je naznanil preveselo novico, katera me je rešila skerbi za kurjavo in druge društvene potrebščine — vsaj za nekoliko tednov.

Mož že dalje časa ne more spati. Vi, dragi mladenči, pač ne veste iz lastne skušnje, kako hudo da je, če človek ne more spati; a slišali ste berž ko ne, že o družih, morda od svoje matere, katera po dnevu in po noči na vas misli in za vas skerbi. „Ko sem se noč za nočjo — pravil mi je g. St. — po postelji obračal in so moje oči zastoni iskale spanca, pride mi na misel kat. rok. društvo in njegova nova hiša — in Bog mi je dal misel, Vam, častiti gospod, darovati 200

goldinarjev, da rokodelskim pomočnikom ne bode treba po merzlih in društvenih sobah prezebat. Komaj sem to sklenil, že sem zadremal in sladko spal do jutra.

Tudi pozneje sem spal vse noči od mraka do dne. Moja bolezen, ki je noben zdravnik ni mogel ozdraviti, je zginila popolnem; tû g. predsednik, Vam izročim obljubljenih 200 gld. za kat. rok. društvo! — Skoraj odrevenel sem, kajti moja molitev k božji previdnosti bila je nenadoma uslišana. Rad bi bil samega veselja zavriskal, pa tudi pokleknil in Boga hvalil. „Tisočkrat Vam Bog poverni, g. St!“ — rekel sem ves ginjen gospodu St. in mu podal roko. On pa popolnem mirno pravi: Nikakoršne hvale mi dolžni niste; teh 200 gld. je le zdravniška plača za pomoč, da morem zopet spati.“

Da smo mi rokodelski pomočniki, ko je naš prèzes veseli dogodek povedal in smo videli čez njegovi lici dve debeli solzi potočiti se, polni radosti v resnici zakukali, ni treba še le praviti.

Precej časa je že, odkar se je to godilo, a zgodbice vendar nikdar ne bodem pozabil. In kadar v „Danici“ ali v „Slovencu“ berem, kako se ljubljansko kat. društvo rokodelskih pomočnikov trudi in trudi, da bi že skoraj imelo svojo hišo, potem prosim tudi katerikrat Boga in sv. Jožefa, da bi se našlo mnogo takih ljudi, kateri ne morejo spati in zlasti premožnih, in da bi le-ti ne trosili svojega denarja za morfium, bromkali in druga zdravila, ki so mnogokrat celo zdravju na kvar, marveč da bi pošiljali po 200 gld. za zidanje društvene hiše katoliških rokodelskih pomočnikov. Opazim naj le še to, da zneski smejo tudi višji biti, — in nazaj jih ne bomo pošiljali, ko bi bili tudi še manjši.

J. G.

Dobrotni darovi.

Za študentovsko kuhinjo: Po čast. gosp. kat. Ant. Keržicu 2 gld. — Neimenovan, da bi se dijaki spominjali njegovega ranjc. brata. — Po č. g. A. K. 40 kr. — Čast. gosp. župnik Mart. Narobe 5 gld. — Čast. gosp. župnik Jak. Mrak 5 gld.

Za sv. Detinstvo: V namen sv. leta po M. J. 20 gld. — Od sv. Lenarta po č. g. Prim. Peterlinu 5 gld. 50 kr. — Iz Polhovega gradca 41 gld. po č. g. kapl. M. Sitarji. — Po č. P. Jožefu iz Repenjske šole 5 gld.; in po ravno tem Neim. 2 gld. 20 kr. — Čast. gosp. župnik Mart. Narobe 2 gld.

Za opravo ubožnih cerkev naše škofije: Č. P. Met. Poljanšek 3 gld. — Iz Železnikov po čast. g. župniku J. Mraku 10 gld. 49 kr. — Iz Ihana 15 gld. — S Pollice 14 gld. 75 kr. — Iz Žirov 35 gld. 60 kr. — Iz Stopič 5 gld. — S Sore 10 gld. — Iz Šent-Vida pri Vipavi 25 gld. — Iz Prežganja 8 gld. — Lenka Babnik 50 kr. — Urša Ferjan 50 kr. — Iz Lašič 8 gld. 25 kr. — Z Roba 12 gld. 75 kr. — S Polja pri Ljubljani 30 gld. —

Za hišo kat. družbe rokodelskih pomočnikov: Po čast. g. kat. Ant. Keržicu 5 gld.

Za frančiškansko univerzo v Rimu: Č. P. Met. Poljanšek 5 gld. J. Dular 1 gld.

Za afrikanski misijon: Iz Hrenovic 1 gld. — Iz Lozic 1 gld.

Za misijon v Dubici: Čast. g. župnik Mart. Narobe 3 gld.

Za razširjanje sv. vere: V namen sv. leta po M. J. 30 gld.

Za Bosno: M. Gerjol 1 gld. — Jerica Hribar 3 gld.

Za cerkev Jezusov. presv. Serca: J. E. 8 gld.

(Dragi dar. prih.)